

Тернопільська обласна військова адміністрація
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної
військової адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна
академія ім. Тараса Шевченка
Кафедра іноземних мов і методик їх навчання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІННОВАЦІЇ У СЛОВНИКОВОМУ СКЛАДІ

АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**

спеціальність **014 Середня освіта (Англійська мова і література)**

освітньо-професійна програма **Середня освіта (мова і література) (англійська)**

Янков А.В. Робоча програма навчальної дисципліни «Інновації у словниковому складі англійської мови» : [з галузі 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Англійська мова і література) за освітньо-професійною програмою магістра] / А. Янков. Кременець, 2022 р. – 18 с.

Розробники:

Янков А.В., кандидат філологічних наук, доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри іноземних мов та методики їх навчання

Протокол №1 від 31 серпня 2022 року.

В.о. завідувача кафедри іноземних мов та методики їх навчання

Кучер В.В.

1. Вступ

Навчальна дисципліна «Інновації у словниковому складі англійської мови» є однією із вибіркових професійних філологічних дисциплін для спеціальностей 014 Середня освіта (Англійська мова і література), яка викладається в I семестрі в обсязі 4 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Вибіркова	
Модулів – 1	Спеціальність: 014 Середня освіта (Англійська мова і література), 014 Середня освіта (Німецька мова і література)	Курс	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне навчально-дослідне завдання: • академічне есе; • створення відеопрезентації; • пошук речень для ілюстрації певних когнітивних явищ у автентичній літературі.	Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Англійська мова і література)	Семестр	
Загальна кількість годин – 120		3-й	3-й
		Лекції	
		20	6
		Практичні	
		22	6
		Самостійна робота	
		78	104
		Форма контролю	
		залік	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 5	Освітній рівень: другий (магістерський)		

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 35 % до 65 %;

для заочної форми навчання – 11 % до 89%.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Інновації у словниковому складі англійської мови» є поглиблення теоретичного і професійного рівня майбутнього лінгвіста, дослідника мови. Курс «Інновації у словниковому складі англійської мови» має ознайомлювальний практичний характер. Метою курсу є розширення загально лінгвістичної компетенції мовознавця, а також ознайомлення студентів із теоріями та концепціями словникового складу мови як одного з напрямів сучасного мовознавства, опанування методів дослідження мови.

Завдання курсу:

- ознайомлення з основними проблемами сучасного словникового складу англійської мови;
- вивчення понятійного апарату, основних принципів та критерій класифікацій мовних одиниць у словниках;
- ознайомлення з етимологічною структурою англійського словника;
- ознайомлення із лексикографією;
- вивчення стилістичних засобів, притаманних системі сучасного словника англійської мови;
- виявлення мовних та стилістичних особливостей слів, визначення їхньої належності до одного з функціональних стилів.
- розвиток критичного аналітичного мислення й формування у навичок лінгвостилістичного аналізу мовних явищ й здатності проводити науково-дослідницьку діяльність.

Програмою дисципліни «Інновації у словниковому складі англійської мови» передбачено ознайомлення студентів на лекціях з дослідженнями в галузі словникотворення; виявлення предмета та об'єкта теоретичної дисципліни, сучасних тенденцій і напрямів розвитку. Особлива увага звертається на питання сучасної концептології, зокрема на розуміння структури та типології словників англійської мови.

Мета лабораторних занять полягає в тому, щоб перевірити розуміння студентами рекомендованої літератури та звернути їхню увагу на проблемні питання курсу, розвинути навички аналізу конкретного мовного матеріалу. На семінарських заняттях проводиться реферування наукової літератури, лексико-семантичний аналіз слів та текстів. Лекції та лабораторні заняття спрямовані на те, щоб не тільки дати студентам певний обсяг інформації, але й розвинути у них творче наукове мислення, навчити робити самостійні узагальнення та висновки зі спостережень над фактичним матеріалом.

Для розвитку навичок самостійної роботи курс будується таким чином, що на лабораторних заняттях розглядаються тільки основні, найбільш складні питання, а також нові аспекти проблемної тематики, які недостатньо висвітлені в спеціальній літературі.

Програма курсу складає один модуль-блок, котрий ставить за мету ознайомлення з основними напрямами, ідеями і проблемами словникового складу англійської мови. Модулі розглядають такі питання:

- Класифікація англійського словникового складу.
- Етимологічна структура англійського словникового складу.
- Методи і прийоми опису концептів словника.

Вивчення курсу «Інновації у словниковому складі англійської мови» спрямоване на формування у студентів наступних **професійних компетентностей:**

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, володіння навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій у педагогічній діяльності.

ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. Здатність до самостійного вивчення нових методів дослідження, до зміни наукового та науково-педагогічного профілю професійної діяльності, провадження дослідницької та інноваційної діяльності.

ЗК 7. Здатність до використання іноземних мов у професійній діяльності. Використання іноземної мови в обсязі тематики, зумовленої професійними проблемами. Застосовувати в різних ситуаціях знання іноземної мови.

ЗК12. Здатність обмірковувати й оцінювати власну роботу. Розвиток сучасних пізнавальних навичок, пов'язаних з розвитком знань і творчістю.

Фахові компетентності спеціальності (СК):

СК2. Здатність використовувати теоретичні знання та практичні навички застосування комунікативних технологій, ораторського мистецтва та риторичної комунікації для здійснення ділових комунікацій англійською мовою у професійній сфері

СК4. Знання сучасних методологічних засад предметної спеціалізації, теорії та історії іноземної мови, дисциплін за вибором із мовознавчих питань.

СК5. Здатність планувати та здійснювати власне наукове дослідження, присвячене суттєвій проблемі сучасної науки в галузі педагогіки та філологічної освіти, узагальнювати й оприлюднювати результати діяльності з розроблення актуальної проблеми державною та іноземними мовами (у фахових виданнях, виступах тощо).

СК10. Володіння іноземною мовою на рівні не нижче С1, дотримання сучасних мовних норм іноземної мови, опанування різних видів мовленнєвої діяльності, формування мотиваційного контексту для продуктивного вивчення іноземної мови, утвердження ролі іноземної мови як засобу міжкультурної комунікації, здатність адекватно використовувати мовленнєві одиниці, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі професійної і міжособистісної комунікації, володіння різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних і соціокультурних контекстах.

СК12. Компетентність у ряді викладацьких стратегій і розуміння їх теоретичних та практичних основ, здатність створювати умови для переносу лінгвістичних знань та навчального досвіду у вивченні іноземної мови, розвивати мовну увагу, виявляти подібності й відмінності в різних мовах, володіння методиками білінгвального та інтегрованого навчання мови і фахового змісту, основами дидактики багатомовності, методикою паралельного вивчення споріднених мов.

СК15. Володіння засобами організації мовного матеріалу у зв'язний текст; здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, здатність аналізувати й інтерпретувати мовні процеси, зіставляти інформацію.

СК16. Володіння навичками публічного мовлення, аргументації, ведення дискусії і наукової полеміки; здатність творчо й критично осмислювати філологічну інформацію для вирішення теоретичних і практичних завдань у сфері професійної діяльності, вміння здійснювати науковий пошук (зокрема з допомогою цифрових технологій).

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН2. Володіти комунікативною мовленнєвою компетентністю з першої та другої іноземної мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти) на рівні С1, здатний вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

ПРН4. Демонструвати розуміння ролі наукових досліджень у житті суспільства, усвідомлення значення науково-дослідницької складової в педагогічній професії в обсязі,

необхідному для організації та проведення власних досліджень та впровадження їх результатів у практику.

ПРН7. Розробляти, планувати, організовувати власне теоретичне та експериментальне дослідження в професійній діяльності з метою вирішення актуальних проблем системи освіти за спеціальністю та спеціалізаціями

ПРН10. Демонструвати детальні знання спеціально вибраної галузі (відповідно до обраної спеціальності та спеціалізації) шляхом говоріння, читання, вивчення та звітування про зміст важливих праць на обрану тематику.

ПРН15. Зрозуміло доносити власні висновки, знання та їх обґрунтування до осіб, які навчаються, користуючись основними поняттями та термінами професійно-орієнтованих дисциплін з обраної спеціальності та спеціалізації.

ПРН16. Формувати комунікаційну стратегію з суб'єктами взаємодії з дотриманням етичних норм, застосовувати демократичні технології прийняття колективних рішень, враховуючи власні інтереси і потреби інших, використовувати ефективні стратегії спілкування залежно від ситуації.

ПРН18. Визначати рівень особистісного і професійного розвитку, моделювати траєкторію особистісного самовдосконалення, виявляти здатність до самоорганізації професійної діяльності, застосовувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних практичних задач.

ПРН20. Виявляти знання про іноземну мову в контексті глобалізаційних процесів.

ПРН22. Здатність до самостійного та автономного навчання упродовж життя, розвиток мотивів самоактуалізації у сфері професійної діяльності, уміння застосовувати творчі здібності, які характеризують готовність до створення принципово нових ідей.

4. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Загальні питання творення словника англійської мови.

Тема 1. Предмет лексикології, її зв'язок з іншими науками, проблематика. Природа слова.

Предмет лексикології як самостійної лінгвістичної дисципліни та її місце серед інших лінгвістичних дисциплін. Взаємозв'язки лексикології з граматикую, фонетикою, стилістикою, історією мови. Історія формування лексикології як науки. Загальна, часткова і порівняльна лексикологія. Лексикологія історична та лексикологія сучасної англійської мови. Природа слова.

Тема 2. Стилiстична класифікація англійського словникового складу (неофіційний стиль). Визначення терміна «функціональний стиль». Особливості неофіційного стилю в англійській мові. Особливості англійської розмовної мови. Розмовна лексика, її види. Національна літературна мова і територіальні діалекти в сучасній Великобританії. Особливості діалектної лексики. Особливості сленгу. Сучасний англійський сленг.

Тема 3. Стилiстична класифікація англійського словникового складу (офіційний стиль). Особливості офіційного стилю в англійській мові. Наукова лексика і офіційний пласт лексики в англійській мові. Поетична англійська мова. Архаїзми та неологізми в сучасній англійській мові. Причини їх виникнення. Основні групи архаїзмів у англійській мові: історизми, семантичні та формальні архаїзми. Особливості вживання архаїзмів. Неологізми в англійській мові. Професійна лексика і науково-технічна термінологія у англійській мові. Стилiстично нейтральна лексика.

Тема 4. Етимологічна структура англійського словникового складу. Короткий огляд історичного розвитку англійської мови. Кельтські елементи у англійських словах. Класичні елементи у словниковому складі англійської мови. Скандинавські елементи. Вплив французької мови на англійську лексику. Англійські афікси різного походження. Причини та шляхи запозичень у англійській мові. Критерії запозичень. Асиміляція запозичень.

Інтернаціоналізми. Етимологічні дублети. Кальки. Взаємовідношення між етимологічними і стилістичними характеристиками слів.

Тема 5. Структура англійських слів. Поділ слів на морфеми. Принципи та процедура морфемного аналізу. Дериваційні і функціональні афікси. Напівафікси. Класифікація суфіксів. Префікси. Валентність афіксів і основ. Продуктивні і непродуктивні афікси.

Тема 6. Проблема значення слова в англійській мові. Лексичне значення слова. Слово і поняття: спільне та відмінне. Типи значення. Семантична структура слова. Ієрархічний характер структури значення. Сема. Семний склад слів. Характер сем, їх функції та взаємозв'язки. Значення і контекст.

Тема 7. Процес розвитку і зміни значення слова. Теоретичні проблеми і причини зміни значень слів: екстралінгвістичні та лінгвістичні. Основні типи зміни значень слів: розширення значення, звуження значення та різноманітні види переносу значення – метафора, метонімія. «Деградація» значення і «покращення» значення. Зміна значень та переносне вживання слів. Шляхи розвитку нових значень в словах.

Змістовий модуль 2. Склад та формування словника англійської мови

Тема 8. Семантичне явище омонімії. Проблема розмежування омонімії та полісемії в англійській мові. Теоретичні проблеми семантичного явища омонімії у англійській мові. Джерела появи омонімів. Класифікація омонімів. Багатозначність і омонімія: проблема розмежування.

Тема 9. Синоніми, антоніми, евфемізми. Синоніми. Теоретичні проблеми синонімії: проблема визначення і класифікації синонімів. Повні і неповні синоніми. Понятійні та стилістичні синоніми. Різні шляхи поповнення синонімічних рядів. Типи конотацій. Домінантний синонім. Евфемізми і табу. Евфемізми етичні. Евфемізми в англійській політичній лексиці. Теоретичні проблеми антонімії: різні критерії при віднесенні слів до категорії антонімів. Класифікація антонімів. Особливості словотворчої структури антонімічних пар.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Модуль 1. Загальні питання творення словника англійської мови.</i>												
1. Предмет лексикології, її зв'язок з іншими науками, проблематика. Природа слова. Предмет лексикології як самостійної лінгвістичної дисципліни та її місце серед інших лінгвістичних дисциплін. Взаємозв'язки лексикології з граматиною, фонетикою, стилістикою, історією мови. Історія формування лексикології як науки. Загальна, часткова і порівняльна лексикологія.	17	4	4				9	16	2	2		12

Лексикологія історична та лексикологія сучасної англійської мови. Природа слова.												
2. Стилiстична класифiкацiя англiйського словникового складу (неофiцiйний стиль). Визначення термiна «функцiональний стиль». Особливостi неофiцiйного стилю в англiйськiй мовi. Особливостi англiйськiй розмовноi мови. Розмовна лексика, її види. Нацiональна лiтературна мова i територiальнi дiалекти в сучаснiй Великобританiї. Особливостi дiалектноi лексики. Особливостi сленгу. Сучасний англiйськiй сленг.	13	2	2			9	12					12
3. Стилiстична класифiкацiя англiйського словникового складу (офiцiйний стиль). Особливостi офiцiйного стилю в англiйськiй мовi. Наукова лексика i офiцiйний пласт лексики в англiйськiй мовi. Поетична англiйська мова. Архаїзми та неологiзми в сучаснiй англiйськiй мовi. Причини їх виникнення. Основнi групи архаїзмiв у англiйськiй мовi: iсторизми, семантичнi та формальнi архаїзми. Особливостi вживання архаїзмiв. Неологiзми в англiйськiй мовi. Професiйна лексика i науково-технiчна термiнологiя у англiйськiй мовi. Стилiстично нейтральна лексика.	13	2	2			9	16	2	2			12
4. Етимологiчна структура англiйського словникового складу. Короткий огляд iсторичного	13	2	2			9	12					12

розвитку англійської мови. Кельтські елементи у англійських словах. Класичні елементи у словниковому складі англійської мови. Скандинавські елементи. Вплив французької мови на англійську лексику. Англійські афікси різного походження. Причини та шляхи запозичень у англійській мові. Критерії запозичень. Асиміляція запозичень. Інтернаціоналізми. Етимологічні дублети. Кальки. Взаємовідношення між етимологічними і стилістичними характеристиками слів.											
5. Структура англійських слів. Поділ слів на морфеми. Принципи та процедура морфемного аналізу. Дериваційні і функціональні афікси. Напівафікси. Класифікація суфіксів. Префікси. Валентність афіксів і основ. Продуктивні і непродуктивні афікси.	13	2	2			9	12				12
6. Проблема значення слова в англійській мові. Лексичне значення слова. Слово і поняття: спільне та відмінне. Типи значення. Семантична структура слова. Ієрархічний характер структури значення. Сема. Семний склад слів. Характер сем, їх функції та взаємозв'язки. Значення і контекст.	13	2	2			9	12				12
7. Процес розвитку і зміни значення слова. Теоретичні проблеми і причини зміни значень слів: екстралінгвістичні та лінгвістичні. Основні типи зміни значень слів: розширення значення,	13	2	2			9	12				12

звуження значення та різноманітні види переносу значення – метафора, метонімія. «Деградація» значення і «покращення» значення. Зміна значень та переносне вживання слів. Шляхи розвитку нових значень в словах.												
Разом за змістовим модулем 1	95	16	16			63	92	4	4			84
<i>Змістовий модуль 2. Склад та формування словника англійської мови.</i>												
8. Семантичне явище омонімії. Проблема розмежування омонімії та полісемії в англійській мові. Теоретичні проблеми семантичного явища омонімії у англійській мові. Джерела появи омонімів. Класифікація омонімів. Багатозначність і омонімія: проблема розмежування.	11	2	2			7	16	2	2			12
9. Синоніми, антоніми, евфемізми. Синоніми. Теоретичні проблеми синонімії: проблема визначення і класифікації синонімів. Повні і неповні синоніми. Понятійні та стилістичні синоніми. Різні шляхи поповнення синонімічних рядів. Типи конотацій. Домінантний синонім. Евфемізми і табу. Евфемізми етичні. Евфемізми в англійській політичній лексиці. Теоретичні проблеми антонімії: різні критерії при віднесенні слів до категорії антонімів. Класифікація антонімів. Особливості словотворчої структури антонімічних пар.	12	2	2			8	12					12
Тест	2		2									
Разом за змістовим модулем 2	25	4	6			15	28	2	2			24
ВСЬОГО ЗА СЕМЕСТР	120	20	22			78	120	6	6			108

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
Змістовий модуль 1. Загальні питання творення словника англійської мови.		
1.	<p>Предмет лексикології, її зв'язок з іншими науками, проблематика. Природа слова.</p> <p>Предмет лексикології як самостійної лінгвістичної дисципліни та її місце серед інших лінгвістичних дисциплін. Взаємозв'язки лексикології з граматикою, фонетикою, стилістикою, історією мови. Історія формування лексикології як науки. Загальна, часткова і порівняльна лексикологія. Лексикологія історична та лексикологія сучасної англійської мови. Природа слова.</p>	4
2.	<p>Стилістична класифікація англійського словникового складу (неофіційний стиль). Визначення терміна «функціональний стиль». Особливості неофіційного стилю в англійській мові. Особливості англійської розмовної мови. Розмовна лексика, її види. Національна літературна мова і територіальні діалекти в сучасній Великобританії. Особливості діалектної лексики. Особливості сленгу. Сучасний англійський сленг.</p>	2
3.	<p>Стилістична класифікація англійського словникового складу (офіційний стиль). Особливості офіційного стилю в англійській мові. Наукова лексика і офіційний пласт лексики в англійській мові. Поетична англійська мова. Архаїзми та неологізми в сучасній англійській мові. Причини їх виникнення. Основні групи архаїзмів у англійській мові: історизми, семантичні та формальні архаїзми. Особливості вживання архаїзмів. Неологізми в англійській мові. Професійна лексика і науково-технічна термінологія у англійській мові. Стилістично нейтральна лексика.</p>	2
4.	<p>Етимологічна структура англійського словникового складу. Короткий огляд історичного розвитку англійської мови. Кельтські елементи у англійських словах. Класичні елементи у словниковому складі англійської мови. Скандинавські елементи. Вплив французької мови на англійську лексику. Англійські афікси різного походження. Причини та шляхи запозичень у англійській мові. Критерії запозичень. Асиміляція запозичень. Інтернаціоналізми. Етимологічні дублети. Кальки. Взаємовідношення між етимологічними і стилістичними характеристиками слів.</p>	2
5.	<p>Структура англійських слів. Поділ слів на морфеми. Принципи та процедура морфемного аналізу. Дериваційні і функціональні афікси. Напівафікси. Класифікація суфіксів. Префікси. Валентність афіксів і основ. Продуктивні і непродуктивні афікси.</p>	2
6.	<p>Проблема значення слова в англійській мові. Лексичне значення слова. Слово і поняття: спільне та відмінне. Типи значення. Семантична структура слова. Ієрархічний характер структури значення. Сема. Семний склад слів. Характер сем, їх функції та взаємозв'язки. Значення і контекст.</p>	2
7.	<p>Процес розвитку і зміни значення слова. Теоретичні проблеми і причини зміни значень слів: екстралінгвістичні та лінгвістичні. Основні типи зміни значень слів: розширення значення, звуження значення та різноманітні види переносу значення – метафора, метонімія. «Деградація» значення і «покращення» значення. Зміна значень та переносне вживання слів. Шляхи</p>	2

	розвитку нових значень в словах.	
Змістовий модуль 2. Склад та формування словника англійської мови.		
8.	Семантичне явище омонімії. Проблема розмежування омонімії та полісемії в англійській мові. Теоретичні проблеми семантичного явища омонімії у англійській мові. Джерела появи омонімів. Класифікація омонімів. Багатозначність і омонімія: проблема розмежування.	2
9.	Синоніми, антоніми, евфемізми. Синоніми. Теоретичні проблеми синонімії: проблема визначення і класифікації синонімів. Повні і неповні синоніми. Понятійні та стилістичні синоніми. Різні шляхи поповнення синонімічних рядів. Типи конотацій. Домінантний синонім. Евфемізми і табу. Евфемізми етичні. Евфемізми в англійській політичній лексиці Теоретичні проблеми антонімії: різні критерії при віднесенні слів до категорії антонімів. Класифікація антонімів. Особливості словотворчої структури антонімічних пар.	2
10	Тест	2
	Всього	22

7. Самостійна робота

Самостійна робота студентів включає:

- підготовку теоретичних питань курсу, критичне осмислення основної та додаткової літератури, першоджерел
  - вивчення тем, що винесені на самостійне опрацювання
  - виконання практичних завдань
  - відповіді на запитання для самоконтролю
  - підбір прикладів рідної та іноземної мови для ілюстрації теоретичного матеріалу
  - перегляд відео-фрагментів
  - укладання таблиць, схем, відеопрезентацій тощо.

Питання для самостійного опрацювання:

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Особливості словникового складу американського варіанту англійської мови.	9
2.	Фразеологічний словник. Особливості стійких і вільних словосполучень в сучасній англійській мові, різниця між ними.	9
3.	Проблема класифікації фразеологічних одиниць в сучасній лінгвістичній літературі.	9
4.	Основи англійської лексикографії. Типи словників.	9
5.	Основні проблеми укладання словників.	9
6.	Методи і процедури лексикологічного аналізу (зіставний аналіз).	9
7.	Методи і процедури лексикологічного аналізу (статистичний та дистрибутивний аналізи).	9
8.	Методи і процедури лексикологічного аналізу (трансформаційний та компонентний аналізи).	7
9.	Словник як складова мовної картини світу.	8
	Всього	78

Критерії оцінювання самостійної роботи

Оцінювання результатів самостійної роботи студента відбувається на семінарських заняттях і під час поточного та підсумкового тестування. При оцінюванні береться до уваги повнота висвітлення тем модуля, логічна послідовність викладу теоретичної проблеми, володіння термінологією, обізнаність з літературою, критичність наукового мислення.

Знання студентів оцінюється з самостійної роботи за наступними критеріями:

«відмінно» - студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та рекомендованої літератури, аргументовано висловлює свої думки, вміє застосовувати вивчений матеріал при аналізі мовного і мовленнєвого матеріалу, проявляє творчий підхід до виконання завдань;

«добре» - студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати та застосовувати при аналізі мовного і мовленнєвого матеріалу, але не має достатніх знань та вмій для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності;

«задовільно» - студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання, володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, невпевнено орієнтується в рекомендованій літературі, вміє використовувати знання в стандартних ситуаціях;

«незадовільно» - студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання або ж володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно, не знає основних термінів з навчальної дисципліни, не орієнтується в літературі.

8. Індивідуальні завдання

Однією з форм поза аудиторної роботи студента є індивідуальне навчально-дослідне завдання. Індивідуальна навчальна робота покликана сформувати практичні навички роботи студентів зі спеціальною літературою, орієнтувати їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань та поглиблене вивчення теоретичних і практичних проблем дисципліни «Актуальні питання когнітивної лінгвістики» з метою підвищення якості професійної підготовки.

Метою (ІНДЗ) є поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу і розвиток навичок самостійної роботи. Основним завданням цього виду діяльності є поглиблення набутих під час аудиторних занять знань з когнітивної лінгвістики та удосконалення вмій та навичок здійснення наукового аналізу мовних явищ та демонстрації дослідних прийомів на конкретному текстовому матеріалі.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з курсу, розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами, вміння презентувати результати роботи.

ІНДЗ виконується самостійно. На початку семестру кожен студент отримує тему ІНДЗ, що відповідає проблематиці практичних занять та лекційного курсу. Студент має право самостійно обрати тему ІНДЗ заздалегідь узгодивши її з викладачем. Під час проведення практичних занять студент повинен презентувати результати своєї роботи у режимі PowerPoint з використанням мультимедійного обладнання. Оцінка за ІНДЗ враховується при виведенні підсумкової оцінки, і її вага може становити від 30% до 50% в залежності від складності та змісту завдання.

Рекомендовані види ІНДЗ:

- академічне есе (реферат) обсягом 6–10 сторінок друкованого тексту формату А-4;
- виготовлення відеопрезентації (10-20 слайдів) з певної проблеми когнітивної лінгвістики з опрацюванням першоджерел (монографій, статей, авторефератів та лексикографічної літератури).
- підготовка наочних матеріалів для ілюстрації різних когнітивних явищ;
- пошук речень для ілюстрації певних когнітивних явищ у автентичній літературі.

Академічне есе повинно містити такі структурні елементи як вступна частина, в якій зазначається проблематика та термінологічний апарат до теми, основна частина (виклад теоретичного матеріалу по темі та надання ілюстративних прикладів, що підтверджують задекларовані теоретичні положення), висновки та список використаної літератури. Під час написання академічного есе студент повинен опрацювати не менше п'яти джерел з відповідними посиланнями на них у тексті роботи. Текст роботи має містити реферативне викладення матеріалу з приводу визначеної теми.

ІНДЗ складається з титульної сторінки; змісту; вступу; основної частини; висновків; списку використаної літератури; додатків (за необхідності).

Вступ має розкривати актуальність обраної теми, її проблематику та мету завдання. **Основна частина** має містити викладення матеріалу теми. **У висновку** потрібно висловити міркування стосовно досягнення мети роботи. У друкованому варіанті обсяг роботи повинен становити 7 – 10 стор. Орієнтовна кількість сторінок у структурі ІНДЗ становить: вступ – 1 стор.; основна частина 5 – 8 стор.; висновок – 1 стор.; список використаної літератури – 1 стор.

Відеопрезентація виконується у довільній формі в режимі Power Point з обов'язковим наданням відповідних дефініцій до обраної тематики, ключових теоретичних положень, викладених у лаконічній формі, та наданням ілюстративних прикладів, що вдало підтверджують теоретичні положення по темі. Оцінюватиметься також творчий підхід та естетичність відеоподання матеріалу.

На перевірку здається диск з відео презентацією у Power Point (CD-ROM) та примірник роздрукованого матеріалу у форматі А-4.

Критерії оцінювання ІНДЗ	
18-20	Тему ІНДЗ розкрито повністю; робота виконана з використанням першоджерел; структура роботи логічна; студент вільно користується лінгвокогнітивною термінологією і застосовує базові методики семантико-когнітивного, аналізу, текст проекту не містить граматичних, лексичних чи смислових помилок; захист роботи показав глибокі знання студента з предмету дослідження.
14-18	Тему ІНДЗ розкрито; робота виконана з використанням першоджерел; студент правильно застосовує вивчений матеріал, уміє аналізувати, встановлювати зв'язки між когнітивними явищами, робити висновки. Структура роботи логічна з деякими смисловими похибками; текст проекту містить незначну кількість граматичних, лексичних чи смислових помилок; захист роботи показав глибокі знання студента з предмету дослідження.

8-13	Тему ІНДЗ розкрито неповністю; робота виконана з використанням малої кількості першоджерел; структура роботи логічна з деякими змістовими недоліками; текст проекту містить велику кількість граматичних, лексичних чи смислових помилок; захист роботи показав, що студент недостатньо ознайомлений з предметом дослідження.
1-7	Тему ІНДЗ не розкрито; робота виконана з використанням одного першоджерела (компілятивний характер); структура роботи нелогічна; текст проекту містить велику кількість граматичних, лексичних чи смислових помилок; захист роботи показав, що студент не ознайомлений з предметом дослідження.

9. Методи навчання

Комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, вчителя іноземної мови, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу й спілкування.

З метою формування професійної компетенції майбутнього вчителя типологічний аналіз мовних одиниць і явищ здійснюється у межах кожного мікрорівня за допомогою порівняльного, компонентного й когнітивного методів.

Методами навчання є також:

- лекція
- проблемний виклад матеріалу
- розповідь-пояснення
- навчальна дискусія
- ілюстрація
- демонстрація
- вправи
- метод спостереження й аналізу мовних фактів
- робота з підручником
- організація самостійного пошуку матеріалу
- робота з науковою літературою
- використання мультимедійних і комп'ютерних технологій
- аналіз відео-фрагментів

10. Методи контролю

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю. Використовуються такі методи контролю (усного, письмового), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до науково-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному і письмовому контролю, тестовим завданням.

Методами контролю є також:

- усне опитування (індивідуальне, фронтальне) під час семінарських занять
- перевірка конспектів першоджерел
- оцінювання практичного виконання різноманітних завдань і вправ
- заслуховування доповідей і академічних есе
- презентація відео-презентацій

- експрес-тести
- підсумковий модульний тест

Критерії оцінювання усної відповіді на семінарських заняттях

Оцінка **Відмінно** передбачає:

1. Повне викладення теоретичного питання;
  2. Надання необхідних дефініцій понять;
  3. Вміння творчо аналізувати лінгвістичний матеріал і робити узагальнюючі підсумкові висновки;
  4. Вміння зіставляти мовні явища в англійській та українській мовах, виявляючи специфіку відповідних явищ в обох мовах;
  5. Коректне мовлення;
  6. Змістовна, логічна, чітка побудова відповіді;
  7. Граматично, лексичне та стилістично правильне мовне оформлення.
- Допускається до 4-х граматичних або лексичних помилок.

Оцінка **Добре** передбачає невиконання однієї вимоги до змісту або однієї-двох вимог до форми. Допускається 5-6 граматичних або лексичних помилок.

Оцінка **Задовільно** передбачає такі вимоги: невиконання 2-3 вимог до змісту або однієї вимоги до форми. Допускається до 9 граматичних або лексичних помилок.

Оцінка **Незадовільно** передбачає невиконання 4-5 вимог до змісту та двох вимог до форми. Наявність у відповіді студента 10 та більше граматичних або лексичних помилок.

Критерії оцінювання письмової відповіді на семінарських заняттях

Письмові відповіді студентів оцінюються двома оцінками:

- 1) **за зміст** (повнота висвітлення теми модуля, логічна послідовність викладу теоретичної проблеми, відповідність змісту роботи темі, стиль, виразні засоби та ін.)
- 2) **за грамотність:** враховуються помилки граматичного, стилістичного, орфографічного і пунктуаційного характеру.

Оцінка **Відмінно** ставиться, якщо повністю розкрита тема змістового модуля, продемонстрована логічна послідовність викладу, творчий виклад концепції. Оцінка **Відмінно** ставиться при наявності на сторінці до 4 несуттєвих орфографічних, граматичних або лексичних помилок.

Оцінка **Добре** ставиться, якщо тема змістового модуля розкрита у повному обсязі, продемонстрована логічна послідовність викладу. Допускаються незначні стилістичні помилки (не більше 1-2 на сторінку) і деякі недоліки у висвітленні аналізованої теоретичної проблеми. Оцінка **Добре** ставиться при наявності в роботі не більше 5-6 орфографічних граматичних і лексичних помилок.

Оцінка **Задовільно** ставиться за неповне висвітлення змісту проблеми, порушення логічної послідовності викладу, за слабкі знання теоретичного матеріалу, бідність засобів вираження думки, поганий стиль. Оцінка **Задовільно** ставиться при наявності не більше 9 орфографічних, граматичних або лексичних помилок.

Оцінка **Незадовільно** ставиться за невідповідність змісту темі модуля, за примітивні знання теоретичної проблеми, невміння правильно використовувати лексичний матеріал, за примітивний стиль.

Оцінка **Незадовільно** ставиться при наявності більше 10 помилок, перелічених вище.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота		Тест	ІНДЗ (есе, проект)	Сума
Лекції	Семинарські			
	50	30	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання відповіді студента під час заліку

90–100 балів — **високий** рівень знань (теоретичний зміст курсу засвоєно повністю, студент демонструє глибокі системні знання програмного матеріалу, повне оволодіння лінгвістичною термінологією і методологією, творчий виклад концепції, сформовані практичні навички роботи із мовним і мовленнєвим матеріалом, вичерпні відповіді на додаткові питання);

82–89 балів — **середній** рівень знань (теоретичний зміст курсу засвоєно повністю, повне оволодіння лінгвістичною термінологією і методологією, аргументований, логічний, послідовний виклад концепції, допускає незначні помилки при проведенні лінгвістичного аналізу мовних і мовленнєвих явищ);

75–81 балів — **середній** рівень знань (теоретичний зміст курсу засвоєно повністю, задовільне оволодіння лінгвістичною термінологією і методологією, аргументований виклад концепції, недостатньо сформовані практичні навички роботи із мовним і мовленнєвим матеріалом);

67–74 балів — **достатній** рівень знань (теоретичний зміст курсу засвоєно фрагментарно, достатнє оволодіння лінгвістичною термінологією і методологією, репродуктивний виклад концепції, недостатньо сформовані практичні навички роботи із мовним і мовленнєвим матеріалом);

60–66 балів — **достатній** рівень знань (теоретичний зміст курсу засвоєно частково, достатнє оволодіння лінгвістичною термінологією і методологією, репродуктивний виклад концепції, відсутність конкретних прикладів, які б підтверджували теоретичні положення, недостатньо сформовані практичні навички роботи із мовним і мовленнєвим матеріалом);

0–59 балів — **низький** рівень знань (теоретичний зміст курсу засвоєно частково, низький рівень оволодіння лінгвістичною термінологією і методологією, фрагментарний виклад концепції, несформовані практичні навички роботи із мовним і мовленнєвим матеріалом).

12. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення курсу представлено наступними навчально-методичними матеріалами:

- робоча програма
- стислі конспекти лекцій
- навчально-методичний посібник для семінарських занять
- питання до семінарських занять
- практичні завдання за тематикою змістових модулів
- тестові завдання
- індивідуальні навчально-дослідні завдання
- відео-презентації до семінарських занять

13. Рекомендована література

Базова література:

1. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов / Л. Г. Верба. Вінниця: «Нова книга», 2003.
2. Квеселевич Д.І. Практикум з лексикології сучасної англійської мови / Д. І. Квеселевич, В. П. Сасіна. Вінниця: «Нова книга», 2001.
3. Мостовий М. І. Лексикологія англійської мови / М. І. Мостовий. Х.: Основа, 1993.
4. Ніколенко А. Г. Лексикологія англійської мови – теорія і практика / А. Г. Ніколенко. – Вінниця: «Нова книга», 2007.
5. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : напрями та проблеми [підручник]. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.
6. Lakoff G. Metaphors we live by. London: the University of Chicago Press, 2003. 277 p.

Допоміжна література:

1. Arnold I. V. The English Word / I. V. Arnold. – М., 1973.
2. Ayto J. Dictionary of Foreign Words in English / J. Ayto. – Wordswoth Reference, 1995.
3. Bloomfield L. Language / L. Bloomfield. – N.Y., 1964.
4. Cruse D. A. Lexical Semantics / D. A. Cruse. – Cambridge University Press, 1997.
5. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of Language / D. Crystal. – Cambridge University Press, 1987.
6. Graver B. D. Advanced English Practice / B. D. Graver. – Oxford University Press, 1995.
7. Kunin A. English Lexicology / A. Kunin. – М., 1940.
8. New Horizons in Linguistics / J. Lyons. – London, 1970.
9. Patridge E. Slang To-Day and Yesterday / E. Patridge. – London, 1979.
10. Soloshenko O. D. Lecture Notes on English Lexicology / O. D. Soloshenko, Yu. A. Zavorodniev. – Lviv, 1998.

Лексикографічні джерела:

1. Мартинюк А. П. Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. 196 с.
2. A thesaurus of English Traditional Metaphors / Ed. by P. R. Wilkinson. L. & N.Y.: Routledge, 2006. 2034 p.
3. Evans V. A Glossary of Cognitive Linguistics. Edinburg: Edinburg University Press, 2007. 239 p

Інформаційні ресурси:

<http://www.linguistics-online.com>
<http://www.edufind.com/english/>
<http://web2.uvcs.uvic.ca/elc/studyzone/>
<http://www.askoxford.com>
<http://www.usingenglish.com>
<http://www.britishcouncil.org/learningenglish.htm>
<http://www.psyc.leeds.ac.uk/research/metaphor/>
<http://www.cogling.org/>
<http://www.brill.com/dlcl>
<http://benjamins.com/online/met/>